

Karjalaiset sota-ajan oppilaat Loviisan Yhteiskoulussa

Kirjassaan, Loviisan Yhteiskoulu/Yhteislyseo 1937—1975, kirjoittaa koulun edesmennyt rehtori, tohtori T.O. Lavila, kappaleessa "Jatkosodan vaikutuksia koulutyöhön" m.m. seuraavaa:

... "Samoin oli heimolaisiamme Itä-Karjalasta. Eversti Nordström oli nimittäin Itä-Karjalasta vallatun alueen varakomentajana. Hän totesi tuolloin, että Itä-Karjalassa oppilaiden koulunkäynti oli sotatoimien vuoksi keskeytynyt, joten hän ryhtyi kouluttamaan heitä Loviisassa!... "Eversti Nordström oli järjestänyt viimeksi mainituille oppilaskodin, jota kutsuttiin Sampolaksi. Sen johtajattarena toimi neiti Sanni Vesanen!"

Osa Sampolassa asuneista oppilaista oli jo aikaisemmin Suomeen muuttaneiden Vietnan karjalaisten tai rajan tuntumassa asuneiden karjalaisten lapsia.

Loviisan Suomalaisen Yhteiskoulun valmistautuessa viettämään 55-vuotisjuhlaa viime syksynä, esitti keväällä kokoontuneen juh latoimikunnan puheenjohtaja, eversti Nordströmin vanhin poika, Martti-Ragnar ajatuksen koettaa saada tietoja ja yhteyksiä Loviisan Yhteiskoulua käyneisiin itäkarjalaisiin sekä kutsua heitä koulujuhlaan. Olihan tämä koulun juhla-vuosista ensimmäinen, jonka yhteydessä tällaisista asioista saattoi keskustella rajan molemmin puolin.

Kyseisistä oppilaista osa oli sodan päätyttyä siirtynyt Ruotsiin. Neuvostoliittoon joutui palaamaan suurin osa, joita yllä mainittu etsintätiedustelu lähinnä tulisi koskemaan. Ainoa tieto, mikä heistä sodan jälkeen täällä oli, on Parvilahden kirjassa "Berijan tarhat". Siinä Parvilahti mainitsee tavanneensa Norilskin leirillä kaksi nuorta neitosta, jotka olivat olleet sodan aikana Loviisassa. He kärsivät viiden vuoden pakkotyötuomioon. Syyte oli luvaton "maastalähtö".

Juh latoimikunnan kokouksessa mukana olleena ja myös Itä-Karjalan oloista ja kansasta kiinnostuneena lupauduin mahdollisten yhteyksien ja tietojen tunnusteluun.

Ville Lahelmalle toimittamani itäkarjalaisten oppilai-

Koulukoti Sampolan edustalla Loviisassa puoli vuosisataa sitten. Kuva saatu Mikko Timofejeviltä, oik. polvillaan Mikko Feodorov.

Tästä Mikko Ruppievin lähettämästä kuvasta Mikko Feodorov on tunnistanut yhtä vaille kaikki Itä-Karjalan pojat: seisomassa vas. Mikko Siverikov, Juho Sergejev, Heikki Rugatsev, Miitro Novosilov, Mikko Jänis, ?, Aleks Semenov ja Mikko Feodorov, edessä vas. Niilo Pesijev, Mikko Vlasov, Heikki Ruppiev ja Juho Saveljev.

den luettelo on Karjalan Sivistysseuran tehokkaiden jatko toimien ansiosta vaikuttanut ratkaisevalla tavalla saatuihin tietoihin ja yhteyksiin. Tästä suurkiitos KSS:n johtokunnan asiaan vaikuttaneille jäsenille sekä tehtävässä mukana olleille itäkarjalaisille "yh-

teyshenkilöille".

17.07.1992 tuli ensimmäinen kirje Aunuksen kaupungista Mikko Fedorovilta. Se olikin ainoa tieto Itä-Karjalasta koulujuhlaan mennessä. Ajan vähyyden vuoksi hänkään ei voinut juhlaan saapua.

Sensijaan Ruotsiin siirtyneistä oli juhlassa 29.8.-92 viennankarjalaista syntyperää oleva Jussi Mäkelä sekä Inkerissä syntynyt Toini Jönsson (Parkkinen).

Juhlassa Martti-Ragnar Nordström esitti muistelmaa aiheesta Karjalaiset oppilaat

Loviisan Yhteiskoulussa. Hän luki myös juhlayleisölle tervehdyksensä Mikko Fedorovilta saamani lämminhenkisen kirjeen.

Fedorovin kanssa käymäni kirjeenvaihdon kautta olen saanut tietoja myös kolmesta muusta aunukselaisesta: Mikko Vlasovista, Mikko Siverikovista ja Viktor Alekseevista. Viime mainittu on kuollut muutama vuosi sitten. Kuukaan heistä ei voinut paluunsa jälkeen jatkaa koulunkäyntiä. Oli etsittävä ansiotyö jostakin. He ovat toimineet lähinnä autonkuljettajina ja kirvesmiehinä, joita jälleenkennustyö tarvitsi.

02.11.1992 kirjoitti Mikko Ruppiev Megregasta. Hän oli nähnyt Oma Mua -lehdessä oppilasluettelon ja siinä vanhemman veljensä Heikin nimen. Heikin oli, orvoksi jääneen lapsijoukon vanhimpana poikana, mentävä ratatöihin, jossa työssä toimi kuolemaansa 1973 asti. Hän asui perheineen Rajakontuun rakentamassaan talossa.

Mikko Ruppievilta saamastani oheisesta 12 pojan ryhmäkuvasta tunnisti Mikko Fedorov kaikki, yhtä lukuunottamatta.

17.03.1993 sain kirjeen Vite-

lessä syntyneeltä Mikko Timofeeviltä Salmista, jossa hän on asunut 30 vuotta. Hänenkin oli palattuaan jätettävä koulu vuoden opiskelun jälkeen ja hankkiuduttava työhön.

Kaikki kirjoittavat suhteellisen hyvää suomea.

Edellisten lisäksi on kesällä 1992 tullut Loviisan Sanomille maisteri Jussi Rainiolta tieto vepsäläisestä Mikko Jäniksestä (Mihaail Zaitsev), jonka hän oli Soutjärven sotilashallintoalueen valistusupseerina tuonut Loviisan Yhteiskouluun 10.10.1942. Mikko on insinööri Petroskoissa ja viettänyt vapaa-aikansa Vepsässä syntymäkylässään.

Tähän mennessä on siis tietoja ja yhteyksiä saatu seitsemän Itä-Karjalan palautettuun oppilaaseen. Ymmärrettävistä syistä he eivät ole voineet pitää yhteyttä keskenään vuosikymmeniin. Suomenkieli on kuitenkin säilynyt melko hyvänä.

Mikko Fedorovin toivomuksesta teimme bussimatkan Aunuksen tänä kesänä heinäkuun 1.-4. päivinä vaimoni kanssa, joka oli Mikon koulutoveri.

Ennen matkaa kirjoitin Salmiin Mikko Timofeeville,

että pysähdymme siellä. Hän olikin vastassa. Hän muistaa Loviisan aikaansa elämänsä onnellisimpana. Mukaansa ottamistaan vanhoista valokuvista hän antoi minulle pienen ja paljon kulutetun kuvan, josta teetin suurennoksen myös Mikolle. Kuvassa ovat koulukoti Sampolan asukkaat noin 50 vuotta sitten.

Laatokan rantatietä ajaessamme ilma selkiintyi aurinkoiseksi. Viehättävät karjalaisasumukset peilasivat jokien tyynyteen.

Perillä Aunuksessa meidät kohtasi aito karjalainen sydämellisyys ja vieraanvaraisuus, kaikesta puutteesta huolimatta.

Mikko Fedorov puhui karjalan ja venäjän ohella erittäin hyvää suomea ja toimi vilkkaana sekä asiantuntevana oppaanamme, samoin myös tarvittaessa tulkkina.

Hän pahoitteli kovasti Aunuksen karjalaiskerhön, kahden vuoden takaista päätöstä sivuuttaa suomenkieli.

Samalla, kun hänkin muistaa Loviisan kouluaikaansa suurella kiitollisuudella ja lämmöllä, hän antaa suuren arvon oppimalleen suomenkielle.

Itä-Karjalaan hän palasi keväällä 1944 ennen suomalaisten vetäytymistä. Hän toimi mm. sotilaspoikana lähetti-tehtävissä. Sodan päätyttyä hänet koulutettiin Petroskoissa kirvesmieheksi. Sittemmin hän työskenteli autonkuljettajana ja 25 viimeistä työvuottaan maansiirtokoneiden käyttäjänä. Hän on monella tavalla ansioitunut työnsankari.

Mikko vaimoineen asuu kerrostalossa, kun luovutti rakentamansa oman talon poikansa perheen käyttöön. Poika on koulutukseltaan laivaston perämies. Perheellä on 9-vuotias poika. Mikon yliopiston käynyt tytär asuu naimisissa Ukrainassa.

Mikko lähettää lämpimät terveisensä koulutovereilleen sekä samassa yhteydessä kiitoksensa Ilmari Homaselle, jonka kautta yhteys kanssamme syntyi.

Omasta puolestani haluan esittää kiitokseni nimeltä mainiten Ville Lahelmalle sekä Kosti Pamilolle heidän ystävällisestä avustaan.

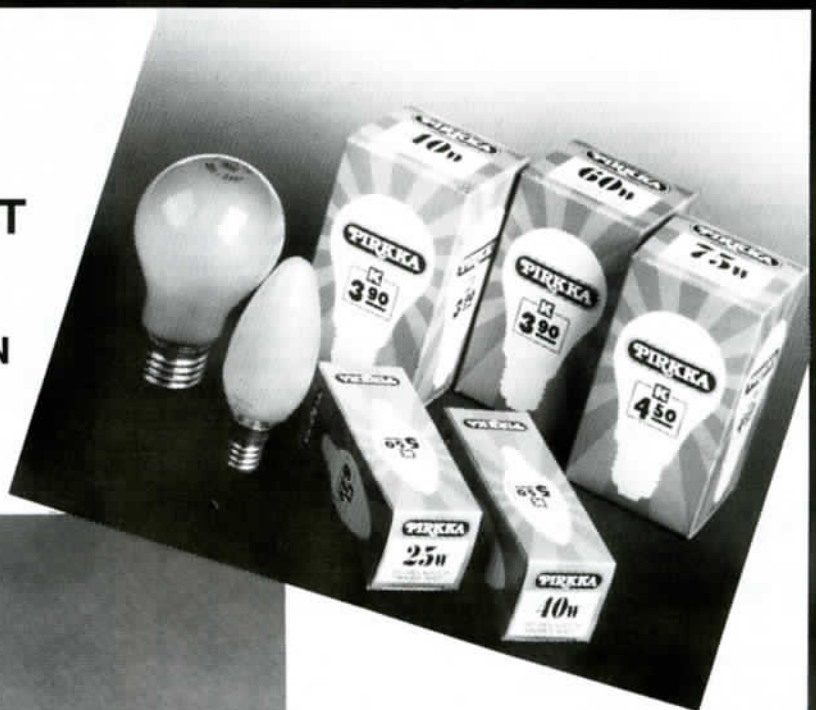
Ehkäpä lähitulevaisuudessa koittaa sekin hetki, jolloin yhteistapaaminen itäkarjalaisten kanssa Loviisassa toteutuu.

PENTTI CASTRÉN

PIRKKKA

LAMPUT JA PARISTOT

**LAATUTYÖTÄ
AINA EDULLISEEN HINTAAN**

Vain
K-KAUPASTA